

Media ja lehdistö

Euroopan unionin tuomioistuin
LEHDISTÖTIEDOTE nro 54/21
Luxemburgissa 15.4.2021

Tuomio asiassa C-30/19
Diskrimineringsombudsmannen v. Braathens Regional Aviation AB

Unionin oikeus on esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi saatetaan vahingonkorvauskanne, joka perustuu väitettyyn syrjintään, ei voi todeta, että syrjintää on tapahtunut, kun vastaaja suostuu maksamaan vaaditun korvauksen tunnustamatta kuitenkaan syrjintää

Pelkkä rahamäärän maksaminen ei voi taata sellaisen henkilön tehokasta oikeussuojaa, joka vaatii sen toteamista, että hän on syrjinnän uhri

Tukholmassa (Ruotsi) asuvalle, Chilestä peräisin olevalle matkustajalle tehtiin vuonna 2015 lentoyhtiö Braathens Regional Aviation AB:n liikennöimän Ruotsin sisäisen lennon ilma-aluksen päällikön päätöksestä ylimääräinen turvatarkastus.

Diskrimineringsombudsmannen (yhdenvertaisuusvaltuutettu, Ruotsi), joka käyttää kyseisen lentomatkustajan, joka katsoo joutuneensa syrjinnän kohteeksi ulkonäköön ja etniseen ryhmään kuulumiseen liittyvistä syistä, puhevaltaa, vaati, että Stockholms tingsrätt (Tukholman käräjäoikeus, Ruotsi) velvoittaa Braathensin maksamaan kyseiselle matkustajalle syrjintäkorvauksen.

Braathens suostui vaaditun korvauksen maksamiseen tunnustamatta kuitenkaan syrjintää. Stockholms tingsrätt velvoitti siten Braathensin maksamaan kyseisen summan mutta hylkäsi yhdenvertaisuusvaltuutetun vaatimuksen sellaisen vahvistustuomion antamisesta, jossa todetaan syrjinnän tapahtuminen. Kyseinen tuomioistuin katsoi, että Braathensin suostuminen vaatimukseen sitoi sitä Ruotsin prosessioikeuden nojalla ja että sen oli siten ratkaistava asia tutkimatta mahdollista syrjintää. Valitettuaan tuloksetta Stockholms tingsrätin tuomiosta yhdenvertaisuusvaltuutettu teki valituksen Högsta domstoleniin (korkein oikeus, Ruotsi).

Högsta domstolen pohtii, onko Ruotsin lainsäädäntö rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta annetun direktiivin 2000/43¹ vaatimusten mukainen, kun sitä luetaan Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklan, jossa jokaiselle taataan oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin tuomioistuimessa, valossa, ja se päätti kysyä unionin tuomioistuimelta, onko tuomioistuimen siinä tapauksessa, että vastaaja suostuu kantajan korvausvaatimukseen, kuitenkin voitava tutkia syrjinnän tapahtumista koskeva kysymys sen asianosaisen vaatimuksesta, joka katsoo joutuneensa syrjinnän kohteeksi.

Unionin tuomioistuimen arviointi

Unionin tuomioistuin muistuttaa aluksi, että direktiivin 2000/43 tarkoituksena on luoda puitteet rotuun ja etniseen alkuperään perustuvan syrjinnän torjumiselle yhdenvertaisen kohtelun periaatteen toteuttamiseksi jäsenvaltioissa. Kyseisen periaatteen noudattaminen edellyttää, että henkilöille, jotka katsovat joutuneensa tällaisen syrjinnän kohteeksi, taataan heidän yhdenvertaista kohtelua koskevaan oikeuteensa liittyvä tehokas oikeussuoja riippumatta siitä, toimivatko he suoraan vai yhdistyksen, järjestön tai muun oikeushenkilön välityksellä. Lisäksi jäsenvaltion

¹ Rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta 29.6.2000 annettu neuvoston direktiivi 2000/43/EY (EYVL 2000, L 180, s. 22).

kansallisessa oikeusjärjestyksessä direktiivin 2000/43 täytäntöönpanemiseksi käyttöön otetulla seuraamusjärjestelmällä on varmistettava kyseiseen direktiiviin perustuvien oikeuksien todellinen ja tehokas oikeussuoja. Seuraamusten on ankaruudeltaan oltava oikeassa suhteessa niillä rangaistavien loukkausten vakavuuteen nähden, ja niillä on erityisesti varmistettava todellinen varoittava vaikutus yleistä suhteellisuusperiaatetta kuitenkin noudattaen.

Unionin tuomioistuin toteaa tältä osin, että direktiivin 2000/43 7 ja 15 artikla, luettuina perusoikeuskirjan 47 artiklan valossa, **ovat esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi saatetaan vahingonkorvauskanne, joka perustuu väitettyyn kyseisessä direktiivissä kiellettyyn syrjintään, ei voi tutkia vaatimusta sen toteamisesta, että syrjintää on tapahtunut, kun vastaaja suostuu maksamaan vaaditun korvauksen tunnustamatta kuitenkaan syrjintää.**

Ensinnäkin on niin, että direktiivin 2000/43 7 artiklasta ilmenee, että jokaisen, joka katsoo joutuneensa rotuun tai etniseen alkuperään perustuvan syrjinnän kohteeksi, on sellaisen menettelyn yhteydessä, jossa on tarkoitus vedota yhdenvertaisen kohtelun periaatteeseen perustuviin oikeuksiin, voitava saada tuomioistuin lausumaan kyseisten oikeuksien mahdollisesta loukkauksesta, jos vastaaja ei tunnusta väitettyä syrjintää. Näin ollen **pelkkä rahamäärän maksaminen ei voi taata sellaisen henkilön tehokasta oikeussuojaa, joka vaatii tällaisen loukkauksen toteamista.**

Toiseksi on niin, että tällainen kansallinen lainsäädäntö ei täytä hyvitystehtävää eikä varoittavaa tehtävää, joita edellytetään niiltä seuraamuksilta, joista jäsenvaltiot säättävät direktiivin 2000/43 15 artiklan mukaisesti. **Rahamäärän maksaminen ei ole riittävä keino sellaisen henkilön esittämien vaatimusten osalta, joka ensisijaisesti haluaa, että korvauksena aineettomasta vahingosta tunnustetaan, että hän on syrjinnän uhri. Rahamäärän maksamista koskevalla velvollisuudella ei myöskään voida taata syrjintään syyllistyneen osalta tosiasiallista varoittavaa vaikutusta,** kun vastaaja – kuten nyt käsiteltävässä asiassa – kiistää kaiken syrjinnän mutta katsoo kustannusten ja imagonsa kannalta edullisemmaksi maksaa kantajan vaatima korvaus. Unionin tuomioistuin täsmentää myös, että mahdollisuudella nostaa syyte ei sen erityisten tavoitteiden ja siihen liittyvien rajoitusten vuoksi voida korjata sitä, että siviilioikeudelliset oikeussuojakeinot eivät ole kyseisen direktiivin vaatimusten mukaisia.

Kolmanneksi unionin tuomioistuin korostaa, että kyseistä tulkintaa ei voida kyseenalaistaa määräämisperiaatteen, prosessiekonomian periaatteen ja riita-asioiden sovintoratkaisun edistämistä koskevan intressin kaltaisilla prosessioikeudellisilla periaatteilla tai näkökohdilla. On yhtäältä niin, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisesta kansallisesta lainsäädännöstä seuraa, että riita-asian hallinta siirtyy vastaajalle, jolloin kantaja ei voi enää yhtäältä vaatia, että tuomioistuin, jossa kanne on nostettu, lausuu vaatimuksen perusteesta, eikä toisaalta vastustaa käynnistämänsä asian käsittelyn päättämistä, jos vastaaja suostuu maksamaan vaaditun korvauksen. Toisaalta kansallinen tuomioistuin ei missään tapauksessa loukkaisi määräämisperiaatetta, jos se siitä huolimatta, että vastaaja on suostunut maksamaan kantajan vaatiman korvauksen, tutkisi, onko kantajan väittämää syrjintää tapahtunut vai ei, koska tällainen tutkinta koskee korvausvaatimuksen perustetta, joka kuuluu riita-asian kohteeseen.

Neljänneksi unionin tuomioistuin muistuttaa, että unionin oikeus ei lähtökohtaisesti velvoita jäsenvaltioita ottamaan niiden oikeuksien suojaamiseksi, joita yksityisillä on unionin oikeuden perusteella, käyttöön kansallisissa tuomioistuimissaan muita oikeussuojakeinoja kuin ne, joista on säädetty kansallisessa oikeudessa. Se toteaa kuitenkin, että nyt käsiteltävässä asiassa **unionin oikeuden noudattaminen ei edellytä uuden oikeussuojakeinon käyttöön ottamista vaan ainoastaan sitä, että kansallinen tuomioistuin kieltäytyy soveltamasta sellaista menettelysääntöä, jonka mukaan se ei voi lausua väitetystä syrjinnästä,** ja näin on sen vuoksi, että kyseinen sääntö on ristiriidassa paitsi direktiivin 2000/43 7 ja 15 artiklan mutta myös perusoikeuskirjan 47 artiklan kanssa. Kyseisissä artikloissa ainoastaan konkretisoidaan perusoikeuskirjan 47 artiklassa taattu oikeus tehokkaihin oikeussuojakeinoihin, joka riittää itsessään sellaisen oikeuden saamiseen, johon voidaan vedota yksityisten välisessä riita-asiassa.

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden tiedustella niiden käsiteltävänä olevan yksittäisen asian puitteissa unionin tuomioistuimelta unionin oikeuden tulkintaa tai unionin toimen pätevyyttä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa asiaa. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo vastaavalla tavoin muita kansallisia tuomioistuinta, jotka käsittelevät samanlaista ongelmaa.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido Euroopan unionin tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127.